Országos Magyar Matematika Olimpia
Megyei szakasz, 2019. január 26.

Javítókulcs
IX. osztály

1. Feladat (10 pont)

Adott az $a=\frac{\sqrt{2}-\sqrt{3}}{\sqrt{6}}+\frac{\sqrt{3}-\sqrt{4}}{\sqrt{12}}+\ldots+\frac{\sqrt{9}-\sqrt{10}}{\sqrt{90}}$ valós szám.

a) Számítsd ki az a szám egész részét.

b) Oldd meg az egész számok halmazán az $\left[\frac{x+1}{2}\right]=2019[a]$ egyenletet, ahol $[t]$ az t valós szám egész részét jelöli.

(Oláh-Ilkei Árpád, Barót)

Megoldás:

Hivatalból **1pont**

a) $a=\frac{\sqrt{2}-\sqrt{3}}{\sqrt{6}}+\frac{\sqrt{3}-\sqrt{4}}{\sqrt{12}}+\ldots+\frac{\sqrt{9}-\sqrt{10}}{\sqrt{90}}=\frac{1}{\sqrt{3}}-\frac{1}{\sqrt{2}}+\frac{1}{\sqrt{4}}-\frac{1}{\sqrt{3}}+\ldots+\frac{1}{\sqrt{10}}-\frac{1}{\sqrt{9}}=$ **1pont**

$=\frac{1}{\sqrt{10}}-\frac{1}{\sqrt{2}}=\frac{\sqrt{10}\left(1-\sqrt{5}\right)}{10}$ **1pont**

$\sqrt{4}<\sqrt{5}<\sqrt{9}\Rightarrow -2<1-\sqrt{5}<-1$ **1pont**

$3<\sqrt{10}<4\Rightarrow -6<\sqrt{10}\left(1-\sqrt{5}\right)<-4$ **1pont**

$\Rightarrow -1<-0,6<a<-0,4<0$ **1pont**

$\Rightarrow [a]=-1$ **1pont**

b) $x\in\mathbb{Z},\left[\frac{x+1}{2}\right]=2019[a]$

$\left[\frac{x+1}{2}\right]=-2019\Rightarrow -2019\le\frac{x+1}{2}<-2018$ **1pont**

$-4039\le x<-4037$ és $x\in\mathbb{Z}$ **1pont**

$M=\{-4039;-4038\}$ **1pont**

2. Feladat (10 pont)

Igazold, hogy

a) $\frac{1}{a}+\frac{1}{b}\geq\frac{4}{a+b}$ bármely a,b pozitív valós szám esetén;

b) $\frac{1}{a}+\frac{1}{b}+\frac{4}{c}\geq\frac{16}{a+b+c}$ bármely a,b,c pozitív valós szám esetén;

c) $\frac{1}{a}+\frac{1}{b}+\frac{4}{c}+\frac{16}{d}\geq\frac{64}{a+b+c+d}$ bármely a,b,c,d pozitív valós szám esetén!

(Nagy Olga, Nagyszalonta)

Megoldás:

Hivatalból **1pont**

a) $\frac{1}{a}+\frac{1}{b}\geq\frac{4}{a+b}\Leftrightarrow\frac{a+b}{ab}\geq\frac{4}{a+b}$ (1)

$a+b>0\Rightarrow(1)\Leftrightarrow\frac{(a+b)^2}{ab}\geq 4$ (2) **1pont**

$ab>0\Rightarrow(2)\Leftrightarrow(a+b)^2\geq 4ab$ **1pont**

$(a+b)^2\geq 4ab\Leftrightarrow(a-b)^2\geq 0$, evidens bármely a,b pozitív valós szám esetén **1pont**

Megjegyzés: Az egyenlőség fennáll, ha $a=b$.

b) $\frac{1}{a}+\frac{1}{b}+\frac{4}{c}\overset{a)}{\geq}\frac{4}{a+b}+\frac{4}{c}$ (3) **1pont**

és $\frac{4}{a+b}+\frac{4}{c}=4\cdot\left(\frac{1}{a+b}+\frac{1}{c}\right)\overset{a)}{\geq}4\cdot\frac{4}{a+b+c}=\frac{16}{a+b+c}$ (4) **1pont**

(3) *és* $(4)\Rightarrow\frac{1}{a}+\frac{1}{b}+\frac{4}{c}\geq\frac{16}{a+b+c}$ igaz, bármely a,b,c pozitív valós szám esetén, **1pont**

Megjegyzés: Az egyenlőség fennáll, ha $a=b$ és $a+b=c$ és $a+b+c=d$.

c) $\frac{1}{a}+\frac{1}{b}+\frac{4}{c}+\frac{16}{d}\overset{b)}{\geq}\frac{16}{a+b+c}+\frac{16}{d}$ (5) **1pont**

$\frac{16}{a+b+c}+\frac{16}{d}=16\cdot\left(\frac{1}{a+b+c}+\frac{1}{d}\right)\overset{a)}{\geq}16\cdot\frac{4}{a+b+c+d}$ (6) **1pont**

(5) *és* $(6)\Rightarrow\frac{1}{a}+\frac{1}{b}+\frac{4}{c}+\frac{16}{d}\geq\frac{64}{a+b+c+d}$ igaz bármely a,b,c,d pozitív valós szám esetén. **1pont**

Megjegyzés: Az egyenlőség fennáll, ha $a=b$ és $a+b=c$ és $a+b+c=d$.

3. Feladat (10 pont)

Adott az ABC háromszög és E, D és F pontok úgy, hogy $\overline{AE} = \overline{EB}$, $\overline{BD} = 2\overline{DC}$ és $\overline{CF} = \frac{1}{2}\overline{CE}$

Igazold, hogy a) az A, F és D pontok kollineárisak;

b) $\frac{T_{FEA_\Delta}}{T_{FDC_\Delta}} = 3$.

(Szőts Ildikó, Brassó és Spier Tünde, Arad)

Megoldás: **1pont**

Hivatalból

Rajz

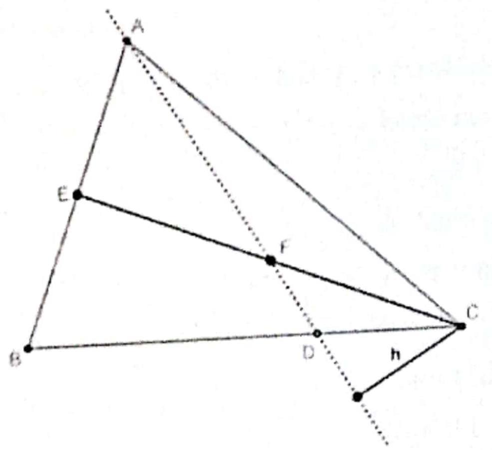

1pont

1pont

a) $\overline{AF} = \frac{1}{2}\overline{AE} + \frac{1}{2}\overline{AC}$ (1)

1pont

$\overline{AE} = \frac{1}{2}\overline{AB} \overset{(1)}{\Rightarrow} \overline{AF} = \frac{1}{4}\left(\overline{AB} + 2\overline{AC}\right)$ (2)

1pont

$\overline{AD} = \frac{1}{3}\overline{AB} + \frac{2}{3}\overline{AC} = \frac{1}{3}\left(\overline{AB} + 2\overline{AC}\right)$ (3)

$(3) \Rightarrow 3\overline{AD} = \overline{AB} + 2\overline{AC}$ (4)

1pont

$(2) \text{és} (4) \Rightarrow \overline{AF} = \frac{3}{4}\overline{AD}$

1pont

b) Mivel F felezőpontja az EC -nek, $T_{AEF} = T_{AFC}$ (5)

Legyen h a CFD háromszög C -ből húzott magassága, amely megegyezik az AFC háromszög C -ből húzott magasságával.

$$\frac{T_{AEF}}{T_{FDC}} \overset{(5)}{=} \frac{T_{AFC}}{T_{FDC}} = \frac{AF \cdot \frac{h}{2}}{FD \cdot \frac{h}{2}} = \frac{AF}{FD} \quad (6)$$ **1pont**

az a) $\Rightarrow \frac{AF}{FD} = 3 \quad (7)$ **1pont**

(6) és $(7) \Rightarrow \frac{T_{FEA_\Delta}}{T_{FDC_\Delta}} = 3$. **1pont**

4. Feladat (10 pont)

Egy kör alakú 1 kg tömegű pizzát egyenes vágásokkal darabokra osztunk. Ha tudjuk, hogy két vágás átmegy a pizza közepén, a harmadik pedig nem, bizonyítsd be, hogy létezik egy olyan darab, amelynek tömege legalább 166 g.

(Matlap, 2893.feladat, 7szám/2018)

Megoldás:

Hivatalból **1pont**

A két vágással, amely átmegy a pizza közepén négy részre osztják a pizzát, A, B, C és D, ezek közül két-két rész szimmetrikus: A és C, valamint B és D.

2pont

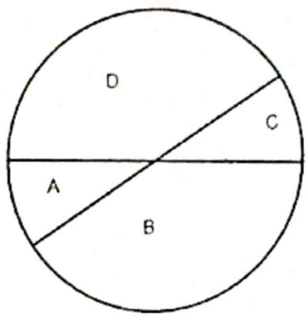

A harmadik vágás, amely nem megy át a középponton, a négy részből maximum hármat vághat el, így a harmadik vágás után öt, hat vagy hét darabot kaphatunk. **2pont**

Ha öt darabot kapunk, akkor a skatulya-elv alapján létezik legalább egy darab, amelynek tömege legalább 1000:5=200 (g), (tehát legalább 166 g). **1pont**

Ha a pizzát hat részre osztottuk, akkor szintén a skatulya-elv alapján egy darab tömege: 1000:6=166,(6), ami legalább 166 g. **1pont**

Tekintsük a harmadik esetben a következő ábrát (amikor hét részre osztjuk a pizzát):

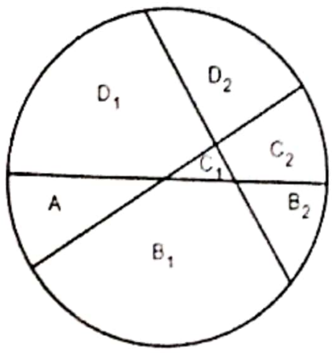

A $D_1, D_2, C_1 \cup C_2, B_1, B_2$ és A részek tömege összesen 1 kg, így egy darab tömege: 1000:6=166,(6), ami legalább 166 g. **1pont**

Ha a fenti részekből a D_1, D_2, B_1, B_2 *vagy* A tömege legalább 166 g, akkor a feladat megoldását befejeztük. **1pont**

Ha pedig a $C_1 \cup C_2$ rész tömege legalább 166 g, akkor szintén befejeztük a feladat megoldását, mert $C_1 \cup C_2 = A$.

1pont

Országos Magyar Matematikaolimpia 2019
Megyei szakasz, 2019. január 26.

Javítókulcs
X. osztály

1. Feladat (10 pont)

a) Tudva, hogy $x=\log_a(bc),\ y=\log_b(ca),\ z=\log_c(ab),\ a,b,c\in(0,1)\cup(1,\infty)$, igazold, hogy $x+y+z+2=x\cdot y\cdot z$.

b) Adj példát olyan a, b és c páronként különböző természetes számokra, amelyekre az x, y és z is természetes számok!

Megoldás:

Hivatalból .... **1 pont**

a) $x=\log_a(bc)=\dfrac{\lg b+\lg c}{\lg a},\ \ y=\log_b(ca)=\dfrac{\lg c+\lg a}{\lg b},\ \ z=\log_c(ab)=\dfrac{\lg a+\lg b}{\lg c}$ .. **1 pont**

$$x\cdot y\cdot z=\frac{\lg b+\lg c}{\lg a}\cdot\frac{\lg c+\lg a}{\lg b}\cdot\frac{\lg a+\lg b}{\lg c}=\frac{\left(\lg b\cdot\lg c+\lg a\cdot\lg b+\lg^2 c+\lg a\cdot\lg c\right)\cdot\left(\lg a+\lg b\right)}{\lg a\cdot\lg b\cdot\lg c}=$$

$$=\frac{\lg a\cdot\lg b\cdot\lg c+\lg^2 a\cdot\lg b+\lg a\cdot\lg^2 c+\lg^2 a\cdot\lg c+\lg^2 b\cdot\lg c+\lg a\cdot\lg^2 b+\lg b\cdot\lg^2 c+\lg a\cdot\lg b\cdot\lg c}{\lg a\cdot\lg b\cdot\lg c}=$$

.... **2pont**

$$=1+\frac{\lg a}{\lg c}+\frac{\lg c}{\lg b}+\frac{\lg a}{\lg b}+\frac{\lg b}{\lg a}+\frac{\lg b}{\lg c}+\frac{\lg c}{\lg a}+1=$$ .... **2 pont**

$$=2+\frac{\lg(bc)}{\lg a}+\frac{\lg(ca)}{\lg b}+\frac{\lg(ab)}{\lg c}=$$ .... **1 pont**

$=2+\log_a(bc)+\log_b(ca)+\log_c(ab)=x+y+z+2$, amit igazolni kellett. .... **1 pont**

b) Legyen $z=1$, akkor $x+y+3=xy\Leftrightarrow(x-1)(y-1)=4\ \Rightarrow\ x=2, y=5$ ....**1 pont**

$$\left.\begin{aligned}x=2&\Leftrightarrow a^2=bc\\ y=5&\Leftrightarrow b^5=a\cdot c\\ z=1&\Leftrightarrow c=a\cdot b\end{aligned}\right\}\ \Rightarrow\ \begin{cases}a=b^2\\ c=b^3\end{cases}\Rightarrow$$

Például: $b=2, a=4, c=8$, amelyek teljesítik a kért feltételeket. .... 1 pont

2. Feladat (10 pont)

Legyen $z\in\mathbb{C}\setminus\mathbb{R}$. Igazold, hogy $\omega=\dfrac{1+z+z^2}{1-z+z^2}\in\mathbb{R}$ akkor és csak akkor, ha $|z|=1$.

Hivatalból .... 1 pont

I. Megoldás:

$z\in\mathbb{C}\setminus\mathbb{R}\Rightarrow z=a+bi, a,b\in\mathbb{R}, b\neq 0$ .... 1 pont

Akkor $\omega=\dfrac{1+a+bi+a^2-b^2+2abi}{1-a-bi+a^2-b^2+2abi}=$ .... 1 pont

$=\dfrac{(1+a+a^2-b^2)+b(1+2a)i}{(1-a+a^2-b^2)-b(1-2a)i}=$ .... 1 pont

$=\dfrac{\left[(1+a+a^2-b^2)+b(1+2a)i\right]\cdot\left[(1-a+a^2-b^2)+b(1-2a)i\right]}{\left[(1-a+a^2-b^2)-b(1-2a)i\right]\cdot\left[(1-a+a^2-b^2)+b(1-2a)i\right]}=$ .... 1 pont

$=\operatorname{Re}\omega+\dfrac{(1+a+a^2-b^2)b(1-2a)+(1-a+a^2-b^2)b(1+2a)}{(1-a+a^2-b^2)^2+b^2(1-2a)^2}i=$ .... 1 pont

$=\operatorname{Re}\omega+\dfrac{2(1-a^2-b^2)}{(1-a+a^2-b^2)^2+b^2(1-2a)^2}i\in\mathbb{R}\Leftrightarrow$ .... 1,5 pont

$\Leftrightarrow\ \operatorname{Im}\omega=0\ \Leftrightarrow 2(1-a^2-b^2)=0\ \Leftrightarrow$ .... 1,5 pont

$\Leftrightarrow\ a^2+b^2=1\ \Leftrightarrow\ |z|=1.$ .... 1 pont

II. Megoldás:

$\omega\in\mathbb{R}\Leftrightarrow\overline{\omega}=\omega,$ .... 2 pont

akkor $\dfrac{1+\overline{z}+\overline{z}^2}{1-\overline{z}+\overline{z}^2}=\dfrac{1+z+z^2}{1-z+z^2}\Leftrightarrow -z+\overline{z}+z^2\cdot\overline{z}-z\cdot\overline{z}^2=0\Leftrightarrow$ .... 4 pont

$(\overline{z}-z)\cdot(1-z\cdot\overline{z})=0\Rightarrow\ \overline{z}=z$, ami ellentmond a $z\in\mathbb{C}\setminus\mathbb{R}$ feltételnek .... 1 pont

illetve, $1-z\cdot\overline{z}=0\Leftrightarrow|z|^2=1\Leftrightarrow|z|=1.$ .... 2 pont

3. Feladat (10 pont)

Az ABC háromszögben $\frac{a}{b} = 2 + \sqrt{3}$ és a C szög mértéke 60°.

a) Igazold, hogy $1 + tgA tgB = 0$.

b) Számítsd ki az A és a B szög mértékét!

Hivatalból ....1 pont

I. Megoldás

a) A feltétel alapján $b < a$, tehát $B < A$, ahonnan kapjuk, hogy a B és a C hegyesszögek, ezért az A-ból húzott magasság talppontja a BC szakaszra esik, az ábrának megfelelően 1.pont

Az ADC háromszögben a C szög mértéke 60°, ezért az A szög 30°-os.

$CD = \frac{b}{2}$, $AD = \frac{b\sqrt{3}}{2}$ 1.pont

$BD = BC - CD = \frac{3 + 2\sqrt{3}}{2} b$.

Az ADB háromszögben $tgB = \frac{AD}{DB} = 2 - \sqrt{3}$ 1.pont

Az ABC háromszögben $tgA = tg(180^\circ - (B + C)) = -tg(B + C) =$ ....1 pont

$= -\frac{tgB + tgC}{1 - tgB \cdot tgC} = -(2 + \sqrt{3})$ ....2 pont

A fentiek alapján $1 + tgAtgB = 1 - (2 - \sqrt{3}) \cdot (2 + \sqrt{3}) = 0$ ....1 pont

b) Az a) alpontban igazolt összefüggést beszorozva $\cos A \cdot \cos B$ -vel $\cos A \cdot \cos B + \sin A \cdot \sin B = 0$ összefüggéshez jutunk, vagyis, hogy $\cos(A - B) = 0$, ahonnan $A - B = 90^\circ$ ....2 pont

Mivel $A + B = 120^\circ$ azt kapjuk, hogy a B szög mértéke 15° és az A szög mértéke 105° ...1 pont

II. Megoldás

Bármely háromszögben $\frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B}$, következik, hogy $\sin A = (2 + \sqrt{3}) \sin B$ ....2 pont

Mivel a C szög mértéke 60° azt kapjuk, hogy $A + B = 120^\circ$ ....1 pont

tehát $\sin(120^\circ - B) = (2 + \sqrt{3}) \sin B$ ....1 pont

Kifejtve a baloldali kifejezést és átrendezve az egyenlőséget, azt kapjuk, hogy

$\sqrt{3} \cos B = (3 + 2\sqrt{3}) \sin B$. Innen következik, hogy $tgB = 2 - \sqrt{3}$ ....2 pont

ahonnan következik, hogy a B szög mértéke 15°.

Végül következik, hogy az A szög mértéke 105° ....2 pont.

A kapott szögek tangensét kiszámolva és behelyettesítve kapjuk a feladat a) alpontjának az eredményét...1 pont

III. Megoldás:

A tangenstétel értelmében $\frac{a-b}{a+b}=\frac{tg\frac{A-B}{2}}{tg\frac{A+B}{2}}$, ...3 pont

amit a $\frac{\frac{a}{b}-1}{\frac{a}{b}+1}=tg\frac{A-B}{2}tg\frac{C}{2}$ alakba írva ....2 pont

a feltételek alapján azt kapjuk, hogy $tg\frac{A-B}{2}=1$, ahonnan az következik, hogy $A-B=90^\circ$. Az $A+B=120^\circ$ és $A-B=90^\circ$ összefüggésekből következik, hogy a B szög mértéke 15° és az A szög mértéke 105°. ....3 pont

A kapott szögek tangensét kiszámolva és behelyettesítve kapjuk a feladat a) alpontjának az eredményét..1 pont

4. Feladat (10 pont)

Oldd meg a $2^{[4x-1]}=\left[\frac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}\right]$ egyenletet a valós számok halmazán, ahol $[x]$ az x valós szám egész részét jelöli.

Matlap

Hivatalból .... 1 pont

Megoldás:

Bizonyítjuk, hogy $\frac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}>0$, $\forall\ x\in\mathbb{R}$. ....1 pont

Bizonyítjuk, hogy $\frac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}<7$, $\forall\ x\in\mathbb{R}$ $\Rightarrow$ $\left[\frac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}\right]\le 6$ ....2 pont

A fentiek helyett tekinthetjük az $f:\mathbb{R}\to\mathbb{R}$, $f(x)=\frac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}$ *függvényt, és meghatározzuk a függvényértékek halmazát:* $\mathrm{Im}(f)=\left[\frac{10-2\sqrt{19}}{3},\frac{10+2\sqrt{19}}{3}\right]$, *amit szintén 3 pontot ér.*

Tehát $\left[\dfrac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}\right]\geq 0 \Rightarrow \left[\dfrac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}\right]\in\mathbb{N}$, bármely valós x esetén,

ebből következik, hogy $[4x-1]\geq 0 \Rightarrow [4x-1]\in\mathbb{N}$, bármely valós x esetén.

Ezért $2^{[4x-1]}\in\{1,2,4,8,...\}$ és $\operatorname{Im}(f)\cap\mathbb{Z}=\{1,2,3,4,5,6\}$ ....1 pont

$\Rightarrow 2^{[4x-1]}\in\{1,2,4\}$ és ebből $\left[\dfrac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}\right]\in\{1,2,4\}$ ....1 pont

Tárgyalás:

1. eset:

$$2^{[4x-1]}=1\Leftrightarrow\begin{cases}[4x-1]=0\\ \left[\dfrac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}\right]=1\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x\in\left[\dfrac{1}{4},\dfrac{1}{2}\right)\\ x\in\left(-\infty,-2-\sqrt{5}\right]\cup\left[-2+\sqrt{5},\dfrac{2}{3}\right]\end{cases}\Leftrightarrow x\in\left[\dfrac{1}{4},\dfrac{1}{2}\right)=M_1$$

....1 pont

2. eset:

$$2^{[4x-1]}=2\Leftrightarrow\begin{cases}[4x-1]=1\\ \left[\dfrac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}\right]=2\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x\in\left[\dfrac{1}{2},\dfrac{3}{4}\right)\\ x\in\left(-\infty,-2-\sqrt{5}\right]\cup\left[-2+\sqrt{5},\infty\right)\end{cases}\Leftrightarrow x\in\left[\dfrac{1}{2},\dfrac{3}{4}\right)=M_2$$

....1 pont

3. eset:

$$2^{[4x-1]}=4\Leftrightarrow\begin{cases}[4x-1]=2\\ \left[\dfrac{x^2-2x+3}{x^2+x+1}\right]=4\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x\in\left[\dfrac{3}{4},1\right)\\ x\in\left[\dfrac{-3-\sqrt{6}}{3},\dfrac{-7-\sqrt{17}}{8}\right)\cup\left(\dfrac{-7+\sqrt{17}}{8},\dfrac{-3+\sqrt{6}}{3}\right]\end{cases}\Leftrightarrow x\in\varnothing=M_3$$

....1 pont

$M=M_1\cup M_2\cup M_3=\left[\dfrac{1}{4},\dfrac{1}{2}\right)\cup\left[\dfrac{1}{2},\dfrac{3}{4}\right)\cup\varnothing=\left[\dfrac{1}{4},\dfrac{3}{4}\right)$. ....1 pont

Országos Magyar Matematika Olimpia
Megyei szakasz, 2019. január 26.

Javítókulcs
XI. osztály

1. Feladat (10 pont)

a.) Kétféleképpen kiszámítva az $A=\begin{pmatrix} a & b & c \\ c & a & b \\ b & c & a \end{pmatrix}$, $a,b,c\in\mathbb{R}$ mátrix determinánsát, igazold az alábbi egyenlőséget:

$$a^3+b^3+c^3-3abc=(a+b+c)(a^2+b^2+c^2-ab-ac-bc)$$

b) Ha $a,b,c\in\mathbb{R}$ és $a+b+c=1$, igazold, hogy $\dfrac{a^3+b^3+c^3}{3}\geq abc$.

(Betuker Enikő, Mastan Eliza, Szilágyi Judit)

Megoldás
Hivatalból 1p

a) $\det A=\begin{vmatrix} a & b & c \\ c & a & b \\ b & c & a \end{vmatrix}=a^3+b^3+c^3-3abc$ 2p

$\det A=\begin{vmatrix} a+b+c & b & c \\ a+b+c & a & b \\ a+b+c & c & a \end{vmatrix}=(a+b+c)\begin{vmatrix} 1 & b & c \\ 1 & a & b \\ 1 & c & a \end{vmatrix}=$ 1p

$=(a+b+c)\begin{vmatrix} 1 & b & c \\ 0 & a-b & b-c \\ 0 & c-b & a-c \end{vmatrix}=$

$=(a+b+c)(a^2+b^2+c^2-ab-ac-bc)$ 2p

b) Ha $a+b+c=1$, akkor az a) alpont alapján $a^3+b^3+c^3-3abc=a^2+b^2+c^2-ab-ac-bc$. 1p

$a^2+b^2+c^2-ab-ac-bc=\frac{1}{2}\left[a^2-2ab+b^2+a^2-2ac+c^2+b^2-2bc+c^2\right]=$ 1p

$=\frac{1}{2}\left[(a-b)^2+(a-c)^2+(c-b)^2\right]\geq 0$. 1p

Tehát $a^3+b^3+c^3-3abc\geq 0$, innen :

$\dfrac{a^3+b^3+c^3}{3}\geq abc$. 1p

2. Feladat (10 pont)

Az $(x_n)_{n\geq 0}$ sorozatot a következőképpen értelmezzük: $x_{n+1} = x_n + \frac{3}{x_n}$, $x_0 = 1$.

a) Igazold, hogy $\lim_{n\to\infty} x_n = +\infty$!

b) Számítsd ki a $\lim_{n\to\infty} \frac{x_n^2}{n}$ határértéket!

c) Számítsd ki a $\lim_{n\to\infty}\left(1+\frac{1}{\sqrt{n}}\right)^{x_n}$ határértéket!

(Zákány Mónika)

Megoldás

Hivatalból 1p 1p

a) Indukcióval igazoljuk, hogy $x_n > 0$, $\forall n \in \mathbb{N}^*$. 1p

$x_{n+1} - x_n = \frac{3}{x_n} > 0 \Rightarrow (x_n)_{n\geq 0}$ sorozat szigorúan növekvő

Mivel $(x_n)_{n\geq 0}$ szigorúan növekvő $\Rightarrow$ ha $(x_n)_{n\geq 0}$ korlátos, akkor létezik $\lim_{n\to\infty} x_n = l \in \mathbb{R}$, ha pedig $(x_n)_{n\geq 0}$ nem korlátos, akkor $\lim_{n\to\infty} x_n = +\infty$. 1p

Feltételezzük, hogy a sorozat korlátos és $\lim_{n\to\infty} x_n = l \in \mathbb{R}$. Határértékre térve a rekurzióban: $l = l + \frac{3}{l} \Rightarrow \frac{3}{l} = 0$ ellentmondás, tehát a sorozat nem korlátos és $\lim_{n\to\infty} x_n = +\infty$. 1p

b) Legyen $a_n = x_n^2$ és $b_n = n$, $\forall n \in \mathbb{N}^*$. A $(b_n)_{n\geq 0}$ sorozat szigorúan növekvő és korlátos. (1) 1p

$$\lim_{n\to\infty} \frac{a_{n+1}-a_n}{b_{n+1}-b_n} = \lim_{n\to\infty} \frac{x_{n+1}^2 - x_n^2}{n+1-n} = \lim_{n\to\infty}\left(x_n + \frac{3}{x_n}\right)^2 - x_n^2 = \lim_{n\to\infty}\left(6 + \frac{9}{x_n^2}\right) = 6 \ (2)$$

(1) és (2) Cesaro-Stolz tétele alapján $\exists \lim_{n\to\infty} \frac{a_n}{b_n} = 6$ 2p

c) $\lim_{n\to\infty}\left(1+\frac{1}{\sqrt{n}}\right)^{x_n} = \lim_{n\to\infty}\left[\left(1+\frac{1}{\sqrt{n}}\right)^{\sqrt{n}}\right]^{\frac{x_n}{\sqrt{n}}} = e^{\lim_{n\to\infty}\frac{x_n}{\sqrt{n}}}$ 1p

$\lim_{n\to\infty}\left(\frac{x_n}{\sqrt{n}}\right)^2 = \left(\lim_{n\to\infty}\frac{x_n}{\sqrt{n}}\right)^2$ és a b) alapján $\left(\lim_{n\to\infty}\frac{x_n}{\sqrt{n}}\right)^2 = 6$.

Mivel $\frac{x_n}{\sqrt{n}} > 0$, $\forall n \in \mathbb{N}^*$, $\lim_{n\to\infty}\left(\frac{x_n}{\sqrt{n}}\right) = \sqrt{6}$.

$\lim_{n\to\infty}\left(1+\frac{1}{\sqrt{n}}\right)^{x_n} = e^{\sqrt{6}}$ 1p

3. Feladat (10 pont)

Adott az $A=\begin{pmatrix}0&1&1\\1&0&1\\1&1&0\end{pmatrix}\in M_3(\mathbb{C})$ mátrix.

a) Számítsd ki az A^n mátrixot!

b) Számítsd ki $\det(A^n)$ értékét!

(Matlap)

Megoldás
Hivatalból 1p

$A^2=\begin{pmatrix}2&1&1\\1&2&1\\1&1&2\end{pmatrix}$ 1p

$A^3=\begin{pmatrix}2&3&3\\3&2&3\\3&3&2\end{pmatrix}$ 1p

Igazoljuk, indukcióval, hogy $A^n=\begin{pmatrix}x_n&y_n&y_n\\y_n&x_n&y_n\\y_n&y_n&x_n\end{pmatrix}$ alakú és

$A^{n+1}=\begin{pmatrix}2y_n&x_n+y_n&x_n+y_n\\x_n+y_n&2y_n&x_n+y_n\\x_n+y_n&x_n+y_n&2y_n\end{pmatrix}=\begin{pmatrix}x_{n+1}&y_{n+1}&y_{n+1}\\y_{n+1}&x_{n+1}&y_{n+1}\\y_{n+1}&y_{n+1}&x_{n+1}\end{pmatrix}$. 1p

Innen :

$\begin{cases}x_{n+1}=2y_n\\y_{n+1}=x_n+y_n\end{cases}$

Tehát $\begin{cases}x_n=y_{n+1}-y_n\\y_{n+2}=y_{n+1}+2y_n\end{cases}$. 1p

A második lineáris rekurencia karakterisztikus egyenlete $r^2-r-2=0$, melynek megoldásai 2 és -1, tehát $y_n=A\cdot 2^n+B\cdot(-1)^n$.
1p

Az $y_1=1$ és $y_2=1$ feltételekből $A=\frac{1}{3}$ és $B=-\frac{1}{3}$.
1p

Innen $y_n=\frac{1}{3}\cdot 2^n-\frac{1}{3}\cdot(-1)^n$

és $x_n=\frac{2}{3}\cdot 2^{n-1}-\frac{2}{3}\cdot(-1)^{n-1}$.
1p

b)

Tudjuk, hogy $\det(A^n)=(\det A)^n$
1p

Mivel $\det A=2 \Rightarrow \det(A^n)=2^n$
1p

4. Feladat (10 pont)

Igazold, hogy az 1, 2, 3, ..., 2019 számok közül nem választható ki 100 olyan szám, amelyekből bármely kettőt összeadva, az így képezhető kéttagú összegek mind különbözzenek egymástól!

(Szilágyi Judit)

Megoldás

Hivatalból 1p

Az 1, 2, ..., 2019 számokból képezhető

legkisebb kéttagú összeg $1+2=3$, illetve 1p

legnagyobb kéttagú összeg $2018+2019=4037$ 1p

emiatt a 2019 számból legtöbb 4035 különböző összeget kaphatunk. 2p

Ha a 2019 számból kiválasztunk 100 számot, ezekből nyilvánvalóan nem kaphatunk ennél több különböző összeget. 1p

Száz számból $C_{100}^{2}=4950$ számpárt alkothatunk, tehát 4950 összeget képezhetünk. 3p

Mivel $4950>4037$ ezek nem lehetnek mind különbözőek. 1p

Országos Magyar Matematika Olimpia
Megyei szakasz, 2019. január 26.

Javítókulcs
XII. osztály

1. Feladat (10 pont) Adottak az $f, g : I \to \mathbb{R}$, $I \subseteq \mathbb{R}$ deriválható függvények, amelynek deriváltjai folytonosak.

a) Igazold, hogy $\int [f'(x) + f(x)g'(x)]e^{g(x)}dx = f(x) \cdot e^{g(x)} + C$;

b) Számítsd ki: $\int \frac{x^2 \ln x - \ln x + x}{x^2} \cdot e^{x+\frac{1}{x}}dx$ integrált, ahol $x > 0$!

(Matlap 10- L:2951/2018)

Megoldás:

Hivatalból 1p

a) $\left[f(x) \cdot e^{g(x)}\right]' = f'(x) \cdot e^{g(x)} + f(x) \cdot e^{g(x)} \cdot g'(x) = [f'(x) + f(x) \cdot g'(x)]e^{g(x)}$. 4p

b) $\int \frac{x^2 \ln x - \ln x + x}{x^2} \cdot e^{x+\frac{1}{x}}dx =$

$\int \left[\frac{(x^2-1)\ln x}{x^2} + \frac{1}{x}\right] \cdot e^{x+\frac{1}{x}}dx =$

$\int \left[\left(1 - \frac{1}{x^2}\right)\ln x + \frac{1}{x}\right] \cdot e^{x+\frac{1}{x}}dx =$ 1p

$f(x) = \ln x$ tehát $f'(x) = \frac{1}{x}$ 1p

$g(x) = x + \frac{1}{x}$ ahonnan $g'(x) = 1 - \frac{1}{x^2}$ 1p

$\int [f'(x) + f(x)g'(x)]e^{g(x)}dx = f(x) \cdot e^{g(x)} + C =$

$= \ln x \cdot e^{x+\frac{1}{x}} + C$.

....2p

2. Feladat (10 pont) Számítsd ki :

a) az $I - J$ integrált, ha $I = \int \frac{\sin x}{\sin x + \cos x}dx$ és $J = \int \frac{\cos x}{\sin x + \cos x}dx$;

b) $\int \frac{e^x + \cos x}{e^x + \cos x + \sin x} dx, x > 0$ integrált!

Megoldás:

Hivatalból 1p

a) $I - J = \int \frac{\sin x - \cos x}{\sin x + \cos x} dx = -\int \frac{\cos x - \sin x}{\sin x + \cos x} dx =$ 1p

$-\int \frac{(\sin x + \cos x)'}{\sin x + \cos x} dx =$ 2p

$-\ln(\sin x + \cos x) + c$. 2p

b)

Legyen $I = \int \frac{e^x + \cos x}{e^x + \cos x + \sin x} dx$ és $J = \int \frac{\sin x}{e^x + \cos x + \sin x} dx$ 1p

Ekkor $I + J = x + C_1$ 1p

$I - J = \ln\left(e^x + \cos x + \sin x\right) + C_2$. 1p

Összegezve az egyenlőségeket kapjuk, hogy $I = \frac{1}{2}\left(x + \ln\left(e^x + \cos x + \sin x\right)\right) + C$. 1p

3. Feladat (10 pont) Öt számkártyára felírtuk az 1,2,3,4 és 5 számokat, minden kártyára pontosan egyet. Az öt számkártyát elhelyezzük az egymás mellett lévő X , Y és Z dobozokba. Hány olyan elhelyezése van a számkártyáknak, amelyekben az X jelű dobozban levő számkártyákra írt számok összege osztható 5 -tel? (Ha egy dobozba egy számkártya kerül, akkor az ezen levő számot tekintjük a számkártyán lévő számok összegének. Üres doboz esetén az összeg 0.)

Megoldás:

Ha az X dobozba nem kerül kártya, akkor az öt számkártyát az Y és Z dobozokba 2^5 -féleképpen helyezhetjük el. 1p

Ha az X dobozba egy számkártya kerül, akkor az csak az 5 lehet, a fennmaradó négyet az Y és Z dobozokba 2^4 -féleképpen tehetjük. 1p

Ha az X dobozba két számkártya kerül, akkor azokon az 1 és 4 vagy a 2 és 3 szerepelhet. Így a megmaradt számkártyákat az Y és Z dobozokba 2^3 -féleképpen tehetjük. 2p

Ha az X dobozba három számkártya kerül, akkor azokon 1,4,5 vagy 2,3,5 számok szerepelhetnek. Így a megmaradt számkártyákat az Y és Z dobozokba 2^2 -féleképpen tehetjük. 2p

Ha az X dobozba négy számkártya kerül, akkor azokon 1,2,3 és 4 számok szerepelhetnek. Így a megmaradt számkártyákat az Y és Z dobozokba 2 -féleképpen tehetjük. 1p

Ha mind az 5 számkártya az X dobozba kerül, akkor ez egyféleképpen lehetséges. 1p

Tehát az elhelyezések száma: $2^5+2^4+2\cdot 2^3+2\cdot 2^2+2+1=75$. 1p

4. Feladat (10 pont) A $G=(1;\infty)$ halmazon értelmezett az $x\circ y=\sqrt{x^2y^2-x^2-y^2+2}$ belső művelet $\forall x,y\in G$ esetén.

a) Igazold, hogy $(G,\circ)$ Ábel-féle csoport;

b) Határozd meg az m,n valós számokat úgy, hogy az $f:(0,\infty)\to(1,\infty)$ függvény, ahol $f(x)=\sqrt{mx+n}$ egy izomorfizmust valósítson meg az $(\mathbb{R}_+^*,\cdot)$ és a $(G,\circ)$ csoportok közöt;

c) Számítsd ki $\sqrt{\frac{2\cdot 1^2+2}{1^2+1+1}}\circ\sqrt{\frac{2\cdot 2^2+2}{2^2+2+1}}\circ\ldots\circ\sqrt{\frac{2\cdot n^2+2}{n^2+n+1}}$ értékét!

Megoldás:

Hivatalból 1p

a) Asszociativitás kimutatása..1p

Kommutativitás..1p

$e=\sqrt{2}\in(1;\infty)$ 1p

$x'=\sqrt{\frac{x^2}{x^2-1}}=\sqrt{1+\frac{1}{x^2-1}}>1$ tehát $x'\in G$ szimmetrikus elem..1p

b) $f(x\cdot y)=f(x)\circ f(y)\Leftrightarrow\sqrt{mxy+n}=\sqrt{mx+n}\circ\sqrt{my+n}=$

$=\sqrt{m^2xy+m(n-1)x+m(n-1)y+mn-2n+2}$ innen kapjuk, hogy

$\begin{cases} m^2=m \\ m(n-1)=0 \\ mn-2n+2=n \end{cases}$ ahonnan $m\in\{0,1\}$, de mivel f nem lehet konstans függvény .

Innen következik, hogy $n=0$. 1p

$f(x)=\sqrt{x+1}$ bijektív..1p

c) Ha az $f:(0,\infty)\to(1,\infty)$, $f(x)=\sqrt{x+1}$ izomorfizmus a $(\mathbb{R}_+^*;\cdot)$ és $(G,\circ)$ között, akkor az $f^{-1}:(1,\infty)\to(0,\infty)$, $f^{-1}(x)=x^2-1$ is izomorfizmus a $(G,\circ)$ és $(\mathbb{R}_+^*;\cdot)$ között............1p

Jelöljük $x_1=\sqrt{\frac{2\cdot 1^2+2}{1^2+1+1}}$, $x_2=\sqrt{\frac{2\cdot 2^2+2}{2^2+2+1}}$,..., $x_n=\sqrt{\frac{2\cdot n^2+2}{n^2+n+1}}$,

ekkor $f^{-1}(x_1)=\frac{2\cdot 1^2+2}{1^2+1+1}-1=\frac{1^2-1+1}{1^2+1+1}$, $f^{-1}(x_2)=\frac{2\cdot 2^2+2}{2^2+2+1}-1=\frac{2^2-2+1}{2^2+2+1}$,...,

$f^{-1}(x_n)=\frac{2\cdot n^2+2}{n^2+n+1}-1=\frac{n^2-n+1}{n^2+n+1}$.

$$\prod_{k=1}^{n} f^{-1}(x_k)=\prod_{k=1}^{n}\frac{k^2-k+1}{k^2+k+1}=\frac{1}{3}\cdot\frac{3}{7}\cdot\ldots\cdot\frac{(n-1)^2-(n-1)+1}{(n-1)^2+(n-1)+1}\cdot\frac{n^2-n+1}{n^2+n+1}=$$

$$\frac{1}{3}\cdot\frac{3}{7}\cdot\ldots\cdot\frac{n^2-3n+3}{n^2-n+1}\cdot\frac{n^2-n+1}{n^2+n+1}=\frac{1}{n^2+n+1}$$ 1p

$$x_1\circ x_2\circ\ldots\circ x_n=f\left(\prod_{k=1}^{n} f^{-1}(x_k)\right)=f\left(\frac{1}{n^2+n+1}\right)=\sqrt{\frac{1}{n^2+n+1}+1}=\sqrt{\frac{n^2+n+2}{n^2+n+1}}$$ 1p